Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 170 ◆ Вівторок, 3 вересня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

СТАНЕМО МУДРІШИМИ

Важкі часи настали для тих, хто звик декларувати незаперечні істини: марксистський погляд на мистецтво ще не допоміг нікому надбати доброго смаку, а крім робітничого руху в історії ще дещо відбувається.

Омар Хайям казав, що мудрість приходить тоді, коли запитувати не соромно. Сьогоднішнім вчителям повезло: їх не будуть згадувати недобрим словом за вбиті в голови догми. Бо старі догми вмерли, нові ще не народилися. Дай Бог, щоб так було завжди. Шукати істину разом з учнями, рости разом з ними, а при нагоді скористатись їхньою порадою: що говорить дитина, говорить Бог...

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Про відкриття четвертої сесії Верховної Ради України дванадцятого скликання

Відкриття четвертої сесії Верховної Ради України дванадцятого скликання відбудеться сьогодні, 3 вересня 1991 року, о 10-й годині ранку в Сесійному залі Верховної Ради України, вул. Кірова, 5.

З'ЇЗД НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ СРСР

П'ятий, позачерговий З'їзд народних депутатів СРСР почав роботу в Москві. Його відкрив голова Ради Союзу Верховної Ради СРСР І. Д. Лаптєв.

Депутати хвилиною мовчання вшанували пам'ять загиблих у дні розв'язаного реакцією путчу.

У короткому вступному слові головуючий повідомив, що напередодні відбулася зустріч Президента СРСР з керівниками одинадцяти республік, вироблено спільну Заяву, звернену до З'їзду. Її оголосив президент Казахстану Н. А. Назарбаєв.

У документі підкреслюється, що в результаті останніх подій у країні створено історичний шанс для прискорення докорінних перетворень в оновленні держави. М. С. Горбачов і керівники республік погодилися з необхідністю підготувати і підписати всіма бажаючими республіками Договір про Союз суверенних держав, в якому кожна з них зможе самостійно визначити форми своєї участі у Союзі.

(ТАРС).

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Вже майже тиждень, як безперервно працює Президія Верховної Ради України, вирішуючи невідкладні питання розвитку і практичного утвердження Акту проголошення незалежності України. 30 серпня відбулося її чергове засідання. На розгляд IV сесії Верховної Ради, яка розпочинається 3 вересня ц. р., вирішено подати, крім тих, про які вже йшлося в попередніх повідомленнях, проекти законів про роздержавлення власності, про товарні біржі, про валютні фонди, про реформу заробітної плати, про Міністерство оборони, про засоби масової інформації. На розгляд сесії буде внесено також проект Закону про зміни і доповнення до Конституції (Основного Закону) Української РСР, що має на меті закріпити акти, ухвалені позачерговою сесією Верховної Ради України. Ухвалено постанову про передачу підприємств, організацій та установ союзного підпорядкування, розташованих на території України, у її власність та про розподіл фінансових ресурсів та боргів між Україною і Союзом РСР, про передачу функцій Укрбанку Зовнішекономбанку СРСР Національному банку України.

З метою залучення іноземних інвестицій Президія ухвалила постанову про їх захист на Україні, в якій пунктом першим проголосила, що інвестиції, прибутки, законні права та інтереси іноземних інвесторів на території України захищаються її законами.

На вечірньому засіданні Президії продовжувалося обговорення невідкладних проблем, що поставив наш бурхливий час. Президія ухвалила укази про підпорядкування Україні прикордонних військ, а також військ внутрішніх, що дислокуються на її території.

Грунтуючись на висновках тимчасової комісії Президії Верховної Ради України по перевірці діяльності на території України посадових осіб, органів влади, громадських об'єднань та організацій у зв'язку з державним переворотом, Президія ухвалила Указ про заборону діяльності Компартії України.

Президія розглянула і прийняла відповідні ухвали з ряду інших питань державного життя республіки.

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Л. Кравчук.

УКАЗ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ЗАБОРОНУ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАРТІЇ УКРАЇНИ

Розглянувши висновки Тимчасової комісії Президії Верховної Ради України по перевірці діяльності на території України посадових осіб органів влади, управління, громадських об'єднань та організацій у зв'язку з державним переворотом 19—21 серпня 1991 року, відповідно до яких керівництво Компартії України своїми діями підтримало державний переворот і тим самим сприяло його здійсненню на території України, Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Відповідно до частини другої статті 7 та керуючись пунктом 6 статті 106 Конституції України заборонити діяльність Компартії України.

2. Верховній Раді Кримської АРСР, обласним, міським, районним Радам народних депутатів прийняти на баланс майно (будинки, споруди, друкарні, транспортні засоби, іншу власність) відповідних партійних комітетів, за винятком майна Управління Справами ЦК КПРС та ЦК КПУ, яке передано на баланс Верховної Ради України.

Голова Верховної Ради України Л. КРАВЧУК

м. Київ
30 серпня 1991 року

УКАЗ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО ПЕРЕДАЧУ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ СОЮЗНОГО ПІДПОРЯДКУВАННЯ, РОЗТАШОВАНИХ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ

Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Встановити, що підприємства, установи та організації союзного підпорядкування, розташовані на території України, з прийняттям цього Указу переходять у державну власність України.

2. Кабінету Міністрів України в основному до 1 жовтня 1991 року забезпечити перехід зазначених підприємств, установ та організацій у відання органів державного управління. Повністю закінчити цю роботу до 1 грудня 1991 року.

3. Визнати недійсними майнові договори, якими змінено форму власності, укладені під час дії мораторію, встановленого постановою Верховної Ради України 29 листопада 1990 року.

4. Встановити, що рішення державних органів, органів громадських, політичних, кооперативних, інших організацій і підприємств, посадових осіб, а також договори та інші угоди, прийняті чи здійснені на основі законодавства СРСР щодо зміни власника і форм власності після прийняття Постанови Верховної Ради України від 24 серпня 1991 року «Про проголошення незалежності України» без узгодження з відповідними органами управління, визначеними Кабінетом Міністрів України, вважаються недійсними.

5. Встановити, що правонаступниками за договорами оренди державних підприємств на території України, які укладені з міністерствами і відомствами СРСР, є Фонд державного майна України, відповідні галузеві міністерства та державні корпорації республіки.

6. Всім підприємствам і організаціям, що підпадають під дію цього Указу, забезпечити безумовне виконання в 1991 році державного замовлення та договірних зобов'язань.

7. Керівники підприємств, установ та організацій, які переходять у державну власність України, за виконання покладених на них обов'язків несуть відповідальність перед Урядом України.

8. Кабінету Міністрів України провести переговори і заключити угоди з урядами інших республік щодо їх власності на майнові комплекси і фінансові ресурси, що знаходяться на території України, а також на майнові комплекси і фінансові ресурси України, що знаходяться на територіях інших республік.

9. Кабінету Міністрів України щомісячно доповідати Президії Верховної Ради України про хід реалізації цього Указу.

Голова Верховної Ради України Л. КРАВЧУК

м. Київ
30 серпня 1991 року

МИ — НЕ РАБИ!

У День знань, 1 вересня, 92-річна Українська сільськогосподарська академія зустрічала своїх 1260 першокурсників традиційним святом посвячення в студенти. Жовто-блакитним прапором поряд з державним на фасаді головного корпусу, музикою духового оркестру і, що не дивно в цьому прекрасному Голосієві, чистим повітрям і щедрою духмяністю пишних клумб, які ще не зрозуміли, що літо минуло, й надворі вже осінь.

День знань — свято завжди молоде, бо в старі стіни приходить молоде поповнення. Тому свято в УСГА було помітне всюди. Цього ж року воно знаменне, адже вперше відбувається в Україні, яка оголосила себе незалежною. Отже, українська земля має ще один шанс стати рідною домівкою для справжніх господарів, які люблять її не за рознарядкою, а тому, що не можуть не любити.

— Товариші першокурсники, ви обрали для себе надзвичайно необхідну людству професію — вченого-хлібороба,— сказав ректор УСГА, академік Д. Мельничук.— З вами буде працювати майже тисяча викладачів академії. Серед них 8 академіків і членів-кореспондентів, близько 80 професорів, майже 600 кандидатів наук. Не гайте часу, оволодівайте науками — на вас чекають наші герої-хлібороби на ланах України. Це — велика честь, але й великі зобов'язання. Будьте гідними їх. Щоб хліба й до хліба було удосталь, не тільки нам, а й на продаж нашим сусідам. Щоб повернулася наша хліборобська слава.

А ще урочистість свята підкреслювало те, що привітати першокурсників приїхали Голова Верховної Ради України Л. Кравчук, заступник голови уряду республіки С. Комісаренко, міністр вищої освіти України В. Пархоменко, президент Української академії аграрних наук О. Созінов, голова Московської райради народних депутатів Києва М. Бідзіля та інші.

Така увага до майбутніх фахівців села, в принципі, не дивна. Україна — Богом обраний хліборобський край, з кожним днем все сильніше й сильніше відчуває перебої з продовольством. Чому так? Що треба робити? Ці питання, так би мовити на порядок денний поставило життя. І надія, як завжди, — на молодих. Тому й сказав Л. Кравчук, звертаючись до студентів:

— Мені приємно виступати перед вами, молодими творцями й перетворювачами землі. Тому що саме від вас залежить, чи стане наша земля родючішою, красивішою, екологічно чистішою, чи стане земля народжувати людей, які віритимуть і боротимуться за свою незалежність.

Головне, щоб ви не повторили тих помилок, яких припустилося наше покоління, які важким тягарем затьмарюють ті здобутки, які в нас були. Я пам'ятаю багато радощів — вони були в нашій історії. Але ті помилки, та скривджена, зруйнована, перекошена й деформована свідомість, яка сприймала примари і привиди за високі ідеали, перекреслюють багато хорошого. Не допустіть тих помилок. Зробите це — і нам буде дуже важко відстоювати волю, свободу і незалежність України.

Ви — на порозі незалежної України, робите перші кроки в нових умовах ... Школіть себе до того ж... Серед вас — майбутні президенти, міністри, академіки, люди, яким випаде господарювати на Україні, бути добрими газдами в своєму власному домі і нікому не дозволяти нав'язувати свою волю, повчати нас, як нам жити, і погрожувати: мовляв, війська в повній бойовій готовності.

Школіть себе, щоб вільно жити і творити, бути сміливими й гордими, щоб ніколи і ні в кого не прокидалася рабська свідомість, рабська психологія. Зробіть усе, щоб Україна — держава козацького роду — гордо й незалежно йшла цивілізованим шляхом у новий світ.

Наше покоління зробило те, що могло зробити, — здобуло незалежність без єдиного пострілу, без краплі крові. Ми йдемо дорогою справедливості. Стійте ж на ній твердо й гордо — Україна варта цього!

І лунали оплески. І були вони, я переконаний, не простою даниною ввічливості; просто так уже повелося, що коли знову постає проблема: «Ми — не раби! Раби — не ми!», — люди вибирають свободу.

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Фото Володимира **САМОХОЦЬКОГО** і Костянтина **КОВПАКА.**

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: УРСР, 252047 Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:
Приймальня — 446-92-11
Відповідальний секретар — 446-72-63
Завідуючий коректорою — 441-84-42, 224-72-54 (телефакс)

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64
листів — 441-82-05, 441-29-61
економіки — 441-88-07
аграрний — 441-86-18
міжнародний — 446-91-20
охорони здоров'я — 441-88-06
соціальних питань — 441-88-05
екології — 441-88-59
культури — 441-86-44
спорту — 441-88-08
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20
історії України — 441-88-62
військових питань — 441-88-52
реклами — 441-89-44
бухгалтерія — 441-84-00

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955
Тираж 155.000
Передплатна ціна на рік 19 крб 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

Л. КРАВЧУК: «МИ ВЗЯЛИ ВЛАДУ В СВОЇ РУКИ»

Як уже повідомлялося в нашій газеті, у п'ятницю, 30 серпня, відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Л. Кравчука з главами дипломатичних місій у Києві.

На початку зустрічі Л. Кравчук розповів зарубіжним дипломатам про те, що український парламент майже одностайно схвалив Акт проголошення незалежності. Це свідчить про те, сказав Голова Верховної Ради, що питання справді назріло, і Україна використала свій шанс на незалежність, прийнявши відповідний документ без жодного пострілу, без жодної краплі крові. Тепер настав час рішуче діяти, щоб наповнити Акт змістом, спокійно вирішувати існуючі проблеми.

Перше завдання для країни в цей час — підняти економіку, сказав Л. Кравчук. Для цього необхідна підтримка з боку народу, який має відчути, що щось і справді змінилося. Відтепер уже не можна посилатися на центр. ... повинні сказати народові, наголосив Л. Кравчук, що взяли всю владу в свої руки, намагаємося припинити спад в економіці, даємо соціальні гарантії всім народам, усім верствам населення. В цьому плані важливі та невідкладні завдання стоять перед Верховною Радою та Урядом. Україна має встановити тверді зв'язки з іншими республіками. Треба створити широку горизонтальну структуру міжреспубліканських відносин для економічної підтримки один одного.

Але є проблеми, які Україна повинна розв'язувати сама, зокрема, визначити свою частку союзних боргів та допомоги, що надходить із Заходу. Дипломатам було повідомлено, що недавно було прийнято законодавчі акти п... національну безпеку, ...зділ алмазного фонду та ...лотого запасу, гарантування інвестицій. Незабаром буде схвалено постанови про підпорядкування Україні прикордонних та внутрішніх військ, утворення національної гвардії. Тобто йдеться про документи, спрямовані на те, щоб надати проголошеній незалежності реального змісту, щоб утворити структури, які могли б захистити суверенітет України.

Далі Л. Кравчук сказав, що керівництво і народ нашої країни добре розуміють етапність вирішення питання про визнання України як суверенної держави міжнародним співтовариством. Очевидно, вирішальним моментом у цій справі стануть результати всенародного референдуму. Проте, зауважив голова парламенту, хотілося б знати, яку реакцію в країнах, представлених генеральними консулами, викликав сам Акт проголошення незалежності.

Далі, торкаючись питання відносин з Росією, Л. Кравчук сказав, що обидві сторони домовилися виважено вирішувати військово-стратегічні та економічні питання. Щодо проблем кордонів, то Україна й Росія підтвердили свою прихильність спільному Договорові, і зокрема статтям 2, де йдеться про права громадян обох держав, і 6 — про непорушність кордонів. Єдине питання — привести кордони до стану, який відповідав би міжнародним нормам.

Отже, перед Україною стоїть багато проблем, що потребують негайного розв'язання. Тому такий важливий державний орган як Президія Верховної Ради не припиняє своєї роботи ні на день. Наше завдання, сказав Л. Кравчук, відкрити народним масам реальний шлях до свободи та демократії.

Слід сказати, що дипломатичні представники одинадцяти держав дуже уважно й ретельно занотували промову Голови Верховної Ради, а потім задавали численні запитання. Так, Генеральний консул Французької Республіки Ю. Перне запитав, який термін визначено для встановлення відносин нового типу між Україною та Росією і які заходи для цього вживатимуться. Л. Кравчук відповів, що точного терміну не існує. Багато залежить від того, як проходитиме процес становлення нових відносин між усіма республіками. Необхідно утворити нові структури, знайти нові форми співробітництва. Щодо українсько-російських відносин, то існує домовленість про створення економічної та військової комісій, органів, які взяли б на себе керівництво ситуацією. Обидві держави виступили також із пропозицією запросити до переговорів інші республіки незалежно від рівня їхньої державності та внутрішньополітичної структури для обговорення економічних питань.

Генеральний консул Республіки Польща Р. Польковський поцікавився, як дотримуватиметься митний та прикордонний режими на спільному кордоні, на що Л. Кравчук сказав, що Україна є правонаступником усіх попередніх домовленостей і договорів і гарантує порядок у цьому питанні.

Генеральний консул ФРН Х. Граф фон Бассевітц запитав, чи передбачається обмін офіційними представниками республік. Було дано відповідь, що це залежить від рішення керівництв республік.

Відповідаючи на запитання глав дипломатичних місій Угорщини та Чехо-Словаччини А. Палді та Р. Гаренчара, Л. Кравчук зауважив, що, незважаючи на практичну відсутність союзного уряду, Україна візьме участь у формуванні відновлених коаліцій урядових установ. Взагалі, треба не допустити неконтрольованого розпаду Союзу, і це записано в українсько-російському комюніке.

Генеральний консул Канади Л. Гайовський поцікавився тим, що говоритиме Голова Верховної Ради України на Генеральній Асамблеї ООН.

Як відповів Л. Кравчук, головна тема — держава Україна, її незалежність, реальна участь у роботі ООН.

Було дано відповідь на інші запитання. Наприкінці зустрічі дипломати подякували Голові Верховної Ради за зустріч.

Олексій ЄВСІКОВ.

СЛАВА НЕ ВМРЕ, НЕ ЗАГИНЕ

Є речі нетлінні, які не підлягають ні переосмисленню, ні переоцінці. До них з повним правом можна віднести і героїзм воїнів, народних ополченців, які п'ятдесят років тому стали на захист столиці України. Вони відстоювали не режим, насаджений сталінськими опричниками, вони захищали свої домівки, матерів, дружин і дітей, вони захищали свою Батьківщину від жорстокого ворога, від новітнього рабства. Ціною свого життя тут, на київських рубежах, вони захистили і Москву, і народи Радянського Союзу, звівши нанівець гітлерівські плани «блискавичної війни». Ті ж, хто залишилися живими, безумовно, заслуговують і доброго слова, і поваги, і слави, і кращого життя, як сказав, виступаючи перед учасниками мітингу-концерту Голова Верховної Ради України Леонід Кравчук.

Мало, дуже мало залишилося в живих колишніх воїнів, народних ополченців. Із Казахстану й Узбекистану, Росії й різних областей України приїхали вони минулої неділі до меморіального комплексу «Український державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років» на святкування 50-річчя оборони Києва. Приїхали, щоб зустрітися з тими, з ким ділили останній окраєць хліба і останні набої, приїхали, щоб вшанувати пам'ять тих, для кого київська земля стала останнім прихистком.

Були в цій зустрічі і штрихи, які різнили її від попередніх. Бо антиконституційний переворот 19—21 серпня став тією межею, переступивши через яку люди визначали з ким вони і за що вони. Тому недавні події знайшли своє відображення як у виступах учасників оборони й визволення Києва, так і в короткій промові Голови Верховної Ради України. Леонід Макарович, зокрема, наголосив, що в ті тривожні дні однією з найрадісніших подій було рішення київських ветеранів Великої Вітчизняної війни про підтримку законно обраного уряду України. Слова «незалежність» і «суверенітет» повторювалися чи не в кожному виступі колишніх захисників столиці України. Схвально було зустрінуто й слова Леоніда Кравчука про створення армії, яка б захищала інтереси народу України від зазіхань кого б то не було. Бо, як наголосив Леонід Макарович, не можна допустити, щоб у результаті будь-якого перевороту народ України був поставлений на коліна. А держава, яка неспроможна захистити себе, не може вважатися суверенною. Тому попереду всіх чекає велика й напружена робота.

Вшановуючи пам'ять тих, хто поліг за незалежність нашого народу, Голова Верховної Ради України водночас побажав ветеранам довгих років життя та міцного здоров'я, успіхів у їхній благородній справі виховання молодого покоління.

Тарас ВАСИЛІВ.
Фото Укрінформ.

МИ БУДЕМО РАЗОМ

У суботу, 31 серпня, в приміщенні прес-центру МЗС України міністр закордонних справ України А. Зленко та міністр закордонних справ Білоруської Радянської Соціалістичної Республіки П. Кравченко обмінялися Грамотами про ратифікацію Договору між Українською Радянською Соціалістичною Республікою та Білоруською Радянською Соціалістичною Республікою, підписаного 29 грудня 1990 року в Мінську.

Після обміну Грамотами міністри зробили заяву для преси.

П. Кравченко, зокрема сказав, що йому дуже приємно перебувати на Україні. Обидві країни є дружніми сусідами, поруч працюють у ООН. Пов'язані вони і спільною бідою Чорнобиля. І завжди були разом.

Сьогодні відбулася значна подія, підкреслив П. Кравченко. Ми практично наблизились до завершення процесу встановлення оновлених відносин між нашими державами. Наближаються події історичного значення. Тому, наголосив білоруський міністр, ми будемо поруч, ми будемо разом.

Міністр закордонних справ України А. Зленко сказав, що обмін Грамотами про ратифікацію Договору між двома державами є важливим актом. Україна та Білорусія взяли на себе певні зобов'язання та підтверджують своє прагнення їх дотримуватись. А підписання відповідних економічних угод, створення нових структур у відносинах між двома республіками стане подальшим кроком у розвитку міждержавних зв'язків.

Того ж дня білоруська делегація відбула з Києва.

Інф. «Голосу України».

ВЯЧЕСЛАВ ЧОРНОВІЛ — КАНДИДАТ У ПРЕЗИДЕНТИ

Абсолютною більшістю голосів сесія Великої ради Народного руху України 1 вересня висунула кандидатом у Президенти України одного із засновників Української Гельсінкської спілки і Руху Вячеслава Чорновола. За його кандидатуру проголосувало вдвічі більше членів Великої ради, ніж за голову УРП Левка Лук'яненка. Цікаво, що за Л. Лук'яненка віддали голоси голова Руху Іван Драч і його перший заступник Михайло Горинь.

(УЦАІ).

ЛИСТ ВІД АДМІРАЛА

Командуючий Червонопрапорним Чорноморським флотом адмірал М. Хронопуло надіслав на ім'я Голови Верховної Ради України листа, в якому «з усією відповідальністю» заявляє, що Чорноморський флот «ніякої участі в цьому антиконституційному акті не брав» (мається на увазі, звичайно, горезвісний путч) і посилається на флотську газету «Флаг Родины» від 26 серпня ц. р., в якій про це сказано різними авторами.

(Вл. інф.).

ПОПРАВКА Секретаріату Верховної Ради України

У тексті опублікованої 28 серпня цього року постанови Верховної Ради України «Про політичну обстановку на Україні і негайні дії Верховної Ради України по створенню умов неповторення надалі військового перевороту» пункт 3-й читати так:

«3. Передати підприємства союзного підпорядкування в повну власність України з моменту прийняття постанови. Кабінету Міністрів України забезпечити запобігання неконтрольованому вивозу за межі республіки матеріальних ресурсів».

Телеграфним рядком з Донецька

ХВОРОБА НЕ ВИБИРАЄ

Наприкінці літа в області почастішали захворювання населення дифтерією. Троє померло. Як не дивно, хворіють здебільшого не дітлахи, а люди середнього і похилого віку.

ЛІКУВАЛЬНА СІЛЬ

На Слов'янському солеварному комбінаті розпочато виробництво медичних солей для виготовлення фізіологічних розчинів, яких так не вистачає фармакології.

ЗАЙВА КУЛЬТУРА

Директорові Будинку культури імені Леніна, що в Донецьку, Є. Денисенку, доводиться відправляти співробітників у відпустку без оплати, бо Донецький металургійний завод, який багато років був законним хазяїном культурного центру, з економічних причин відмовляється його фінансувати.

ЩО ЦЕ ТАКЕ — «ГАЗ»!

В області 17 відсотків будинків, де мешкають сім'ї шахтарів, не мають водопроводу, 20 — каналізації, 28 — не обладнані ваннами-душем. Чверть будинків опалюється «рідким» вугіллям, а половина не знає, що таке газ.

ПІД ОХОРОНОЮ — ТЕРЕН

Рішенням Донецького облвиконкому у Волноваському районі створено державний ботанічний заказник «Знаменівська балка», площею понад 50 гектарів. На землях, які належали двом сусіднім колгоспам, вчені налічили кілька видів рослин, занесених до Червоної книги України. Зараз вони під надійною охороною.

МІЧУРІНСЬКА МІНЕРАЛЬНА

На території колгоспу імені Мічуріна Великоновосілківського району відкрито родовище мінеральної води. Вчені досліджують її склад і лікувальні властивості.

МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС

«Проблеми старопромислових міст: економіка, екологія, політика» завершив роботу в Донецьку. Відомі вчені з Великобританії, Франції Канади, Італії поділилися з вітчизняними колегами досвідом вирішення еколого-економічних проблем в екокризисних промислових районах.

«ПРОМІНЬ» ЗНАЙШОВ «ШАХТАРЯ»

Донецьке міське товариство інвалідів «Промінь» і шахтоуправління «Петровське» організували мале державне підприємство «Шахтар». Кожному інваліду знайдеться тут цікава робота.

ТАБІРНИЙ КЕФІР

Неякісне виготовлення кефіру стало причиною отруєння 19 дітей у піонерських таборах Слов'янська. Діагноз: гострий гастроентерит. Усім постраждалим надано негайну медичну допомогу в місцевій лікарні, проте троє з них і досі не одужали.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Фото на згадку

ПРИВАТНИЙ ІСТПАРТАРХІВ

Цей знімок лежав у редакції довгенько. Він не здавався нам актуальним, але тішив нас — так, як тільки й може тішити нормальна народна інтерпретація історії, у якій завжди все актуально, у якій ніщо не забувається, не замовчується, не забороняється й не береться в лапки, де всі рівні перед правдою, де нема чистих і нечистих.

Коли матимемо таку історію ми всі! Оці дядьки — вже мають.

Думка спецкора

СПОГАД ПРО МАЙБУТНЄ

Так, отого світлого, що маячило за горизонтом. Одного разу, правда, ми вже були загрузли в нього по коліна. Тоді, коли Микита Сергійович розмашисто пообіцяв: наше покоління житиме при комунізмі. Втім, теорія цього комунізму вперто не вкладалася у головах студентів. «Зад.» і «Незад.» — найпоширеніші оцінки серед студентської молоді за відповіді з істмату, діамату, історії КПРС тощо. Схоластика завжди важко уживається з гнучким, свіжим розумом. Проте охоче підхопилються догматиками. Це й зрозуміло — чорне й біле, ворог народу і його друг — палітра досить звужена, щоб заплутатися в ній, як між двома соснами.

Психологія чорного й білого володіла нами протягом 73 років. Тож не дивно, що під її ракурсом розглядається й наступний — 74-й. Але біда чи щастя полягає в тому, що три дні серпня на 74-ому році подарували таку палітру тонів і напівтонів, що в ній вочевидь важко розібратися тим, хто затямив на всі випадки життя тільки два кольори.

Днями по радіостанції «Маяк» в інтерв'ю одного з народних депутатів Верховної Ради колишнього Радянського Союзу прозвучала інтригуюча фраза: депутати нарешті зрозуміли, що відбулося в країні в результаті путчу. Обнадійлива заявка. І... смішна, гірко смішна. Нарешті розібралися! Ясно, що виривати з контексту слова — невдячна річ, але саме ця фраза була. Мені, наприклад, важко зараз уявити, якого ще треба путчу, щоб нарешті розібратися, що відбувається в нашій країні. І все ж сподіваюся, без путчів розберемося. Хоча сум'яття в душах народних обранців — на екрані. По-людськи це можна зрозуміти.

Адже, образно кажучи, у демократію нарешті двері відчинено. Але для того, щоб ступити на її зелену галявину, треба розчистити запущені за 73 роки нетрі. І передусім у душах людських. Робота, як відомо, не з легких, не кажучи вже про політику, економіку тощо.

А тут ще синдром стукацтва, доносительства. Він вистрелив так, наче й не було шести років перебудови, наче запевнення у нашій віддаості загальнолюдським ідеалам були глухим звуком.

Так, плюралізм, гласність, правова держава — всі ці милозвучні слова розсипалися дедалі густіше, по мірі фатального наближення путчу. І знову ж таки ми звикли до них, як до звуків. Така вже захисна реакція нашої свідомості: там, де хоч ледь-ледь пахне ідеологією, ми успішно пропускаємо їх повз власну увагу. Інстинкт самозбереження ще не вбито до кінця.

І, може, тільки тепер зрозуміємо, усвідомимо, що без цих понять — без їх широкої гами, нам просто не вижити, без них, як і цивілізованості, демократії не буває.

Та ось знову лягає на стіл інформація: така-то районка вмістила 22 серпня тремтливо-загрозливі відозви ДКНС. А приніс цю писанину колишній ображений працівник тієї ж районки. Приніс, щоб сплатити запізнілий «борг» своїм колегам. Скільки ще таких розплат виношується в скривджених, розчавлених, дрібних душах? Важко сказати. Адже полювання тільки почалося.

Хтось жалюгідно виправдовується перед мікрофоном: був у відпустці, почув по радіо... Командир відважних волонтерів КДБ місцевого масштабу довідався від сусідки про путч... Переляк нечистих, хитання чорно-білих, помста жалюгідних.

А, може, досить? Адже ж було все це. Сумні пам'ятники жертвам терору за всі 73 роки ще не підвелися...

Правоохоронні органи працюють. Кожна географічна координата їх адреси знає. Звертайтеся. Нехай усе буде по правді і за законом. І щоб на цьому скінчилися наші збіднені спогади про майбутнє — благаю Бога, бо в мене теж дочка, якій жити, жити і згадувати...

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Зверніть увагу

«САМСУНГ» НА УКРАЇНІ

Більше трьох місяців у Республіканському центрі виставок та ярмарків працює виставка-презентація групи фірм «Самсунг».

Уже півстоліття корейське об'єднання «Самсунг» діє під гаслом «Будувати заможне суспільство на основі духу співіснування та процвітання». Сьогодні компанія сподівається, що українські підприємці також підтримають це гасло і проект, згідно з яким фірма здійснюватиме широкий вихід на ринки СРСР та України.

Як повідомив Семен Кушнір, директор фірми «Ірвус-прем'єр», офіційного дистриб'ютера «Самсунга» на Україні, на виставці можна не тільки подивитися на чудові товари корейського гіганта, але й придбати їх, щоправда за валюту. Але за цінами, що нижчі од ринкових.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Знахідки

СКАРБ НА ЛИПОВІЙ

Засновника і першого директора Кременецького краєзнавчого музею Франціпшека Мончака розстріляли фашисти в липні 1941 року разом з тисячами інших кременчан. Дружина з сином Славомиром після війни виїхала в Польщу, але перед тим сховала скарб...

І ось недавно жителі Варшави Славомир Мончак і його син Ян навідалися до господаря старого будиночка по вулиці Липовій. Впевнено, ніби в себе вдома, почали щось шукати. І знайшли... рідкісні історичні видання, серед них, наприклад, двотомну «Історію Волині» Тадеуша Стецького (1864—1871 роки), «Волинь та її мешканці» (1863 рік), колекцію відзнак Війська Польського з далекої давнини до 1918 року, велику кількість карт, адже Франціпшек Мончак, крім усього, був вченим-географом. Усі скарби син і онук першого директора передали заснованому ним музею. Нинішній директор Е. Бернацький обіцяє, що нова експозиція буде цікавою.

Марія ЛІСНИЧУК.
Тернопільська область.

Уточнюєм

ПІКЕТУЙТЕ. АЛ

Редакція отримала відгук Прокуратури Харківської області на матеріал «Пікетування закінчилось — час на нари...» («ГУ» від 19.07), де йшлося про арешт членів Харківської асоціації незаконно звільнених працівників, котрі пікетували обком КПУ, не маючи на те дозволу, оскільки, як вважали самі піке-

ДЖЕНТЛЬМЕНСЬКИЙ КОМІТЕТ

Я заздалегідь знав, що в Одеському оперному театрі 20 серпня має відбутися концерт знаменитих місцевих джентльменів. Але вранці 19-го геть забув про це. А тепер ось шкодую. Концерт таки відбувся! Ось як це було.

...Відкривається завіса, на сцені — одеські джентльмени при повному параді, елегантні й усміхнені. Своє привітання почали традиційно: «Леді й джентльмени...»

Та раптом:

— Солдати і матроси! У зв'язку з неможливістю капітаном команди (через хворобу) виконувати свої обов'язки, всю відповідальність за те, що відбуватиметься на сцені, бере на себе НКВВДж — надзвичайний комітет веселих і винахідливих джентльменів...

Пробачте, сер, але ж учора

Подробиці

в Москві вже створено один комітет веселих і винахідливих...

— Так, але їх навряд чи можна назвати джентльменами...

Потім Ян Гельман, керівник джентльменів, розповідав журналістові А. Овчинникову, що напередодні концерту він попередив хлопців: хто вважає це для себе небезпечним, може на концерт не приходить. Прийшли всі. Їм було зрозуміло, що не відреагувати на події — неможливо. І відреагували. Було видано і власну «Постанову №1». Ось вона:

...о на згадку

...ІСТПАРТАРХІВ

замовчується, не забороняється й не береться в лапки, де всі рівні перед правдою, де нема чистих і нечистих.

Коли матимемо таку історію ми всі!
Оці дядьки — вже мають.

...а спецкора

...Д ...УТНЄ

...контексту слова ...рік, але саме ця ...Мені, наприклад, ...уявити, якого ще ...щоб нарешті ро... ...відбувається в ... І все ж сподi... ...путчів розбе... ...сум'яття в ду... ...обранців — ...людськи це мо... ...ити.

...разно кажучи, у ...нарешті двері від... ...для того, щоб ...зелену галяви... ...очистити запуще... ...нетрі. І перед... ...людських. Ро... ...мо, не з легких, ...про політику, ...що.

...синдром стукацт... ...ельства. Він ви... ...наче й не було ...перебудови, на... ...у нашій відда... ...олюдським ідеа... ...хим звуком.

...алізм, гласність, ...ава — всі ці ...слова розсипали... ...стіше, по мірі ...наближення пут... ...таки ми звик... ...до звуків. Та... ...на реакція на... ...ті: там, де хоч ...не ідеологією, ...пропускаємо це ...увагу. Інстинкт ...ння ще не вби...

...тільки тепер зро... ...відомимо, що без ... — без їх широ... ...ам просто не ви...

жити, без них, як і цивілізованості, демократії не буває.

Та ось знову лягає на стіл інформація: така-то районка вмістила 22 серпня тремтливо-загрозливі відозви ДКНС. А приніс цю писанину колишній ображений працівник тієї ж районки. Приніс, щоб сплатити запізнілий «борг» своїм колегам. Скільки ще таких розплат виношується в скривджених, розчавлених, дрібних душах? Важко сказати. Адже полювання тільки почалося.

Хтось жалюгідно виправдовується перед мікрофоном: був у відпустці, почув по радіо... Командир відважних волонтерів КДБ місцевого масштабу довідався від сусідки про путч... Переляк нечистих, хитання чорно-білих, помста жалюгідних.

А, може, досить? Адже ж було все це. Сумні пам'ятники жертвам терору за всі 73 роки ще не підвелися...

Правоохоронні органи працюють. Кожна географічна координата їх адреси знає. Звертайтеся. Нехай усе буде по правді і за законом. І щоб на цьому скінчилися наші збіднені спогади про майбутнє — благаю Бога, бо в мене теж дочка, якій жити, жити і згадувати...

Людмила БАРАНЕВИЧ.

Зверніть увагу

«САМСУНГ» НА УКРАЇНІ

Більше трьох місяців у Республіканському центрі виставок та ярмарків працює виставка-презентація групи фірм «Самсунг».

Уже півстоліття корейське об'єднання «Самсунг» діє під гаслом «Будувати заможне суспільство на основі духу співіснування та процвітання». Сьогодні компанія сподівається, що українські підприємці також підтримають це гасло і проект, згідно з яким фірма здійснюватиме широкий вихід на ринки СРСР та України.

Як повідомив Семен Кушнір, директор фірми «Ірвус-прем'єр», офіційного дистриб'ютера «Самсунга» на Україні, на виставці можна не тільки подивитися на чудові товари корейського гіганта, але й придбати їх, щоправда за валюту. Але за цінами, що нижчі од ринкових.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

Знахідки

СКАРБ НА ЛИПОВІЙ

Засновника і першого директора Кременецького краєзнавчого музею Франціішека Мончака розстріляли фашисти в липні 1941 року разом з тисячами інших кременчан. Дружина з сином Славомиром після війни виїхала в Польщу, але перед тим сховала скарб...

І ось недавно жителі Варшави Славомир Мончак і його син Ян навідалися до господаря старого будиночка по вулиці Липовій. Впевнено, ніби в себе вдома, почали щось шукати. І знайшли... рідкісні історичні видання, серед них, наприклад, двотомну «Історію Волині» Тадеуша Стецького (1864—1871 роки), «Волинь та її мешканці» (1863 рік), колекцію відзнак Війська Польського з далекої давнини до 1918 року, велику кількість карт, адже Франціішек Мончак, крім усього, був вченим-географом. Усі скарби син і онук першого директора передали заснованому ним музею. Нинішній директор Е. Бернацький обіцяє, що нова експозиція буде цікавою.

Марія ЛІСНИЧУК.
Тернопільська область.

Знай наших!

«ВЕЧІРКА» ЗБИРАЄ ДРУЗІВ

Нас одразу попередили: не дуже лякайтесь, якщо раптом потрапите на засідання ДКНС СРСР, що г... вході на стадіон ...амо... ...ток у вас перевірятиме сам Лаврентій Павлович. Так, так. Берія.

Саме цим заінтригував всіх присутніх на прес-конференції, присвяченій наступному святу — фестивалю газети «Вечірній Київ», її редактор Віталій Карпенко. Київська «Вечірка» вже вчетверте проводить у другу неділю вересня свято для своїх читачів і гостей столиці. І кожного разу готує цікавий сюрприз. Звичайно, крім захоплюючих вистав вдень для дітей, а ввечері — для дорослих. В цих виставах брали участь А. Чумак, А. Кашпировський. А цього разу «Вечірка» запросила народну цілительку Л. Герасимову і двійників відомих людей.

І ще одна новина: цього року свято «Вечірки» почнеться ще в суботу, 7 вересня, на уславленому Андріївському узвозі. Тут виступлять фольклорні ансамблі, працюватиме виставка робіт столичних художників, співатимуть барди.

У програмі свята-фестивалю, який 8 вересня триватиме з 12 годин у Першотравневому парку і біля стадіону «Динамо», відзначив би казкову шоу-виставу для дітей, музичний ярмарок, молодіжну шоу-програму за участю поп-групи «Філіал», рок-групи «Вій», поп-групи «Табула раса», команди «Вествей», гурту «Консенсус»... От встигнути б на все це.

І за традицією відбудеться

звіт ... чірки ... доля... люків ... ний ... 11 до... відвід... прока... біль, ... все — ... турбу... нього... серця... Укрр... да, Н... робни... ня «У... Фід»...

А ... ля де... теря... 25 ав... шлик... то за...

Цифровий калейдоскоп

ЩО ВИ ДУМАЄТЕ ПРО?..

Відділом вивчення громадської думки Інституту соціології АН України 20, 21, 23 і 24 серпня були проведені експрес-опитування мешканців столиці України.

Під час кожного з них з'ясовувалась думка 150 киян...

...добу після ... ДКНС відповіді на запитання: **«Чи вважаєте ви законною діяльність комітету Янаєва, Павлова, Пуго та інших?»** розподілились таким чином: **«так»** — 16 відсотків, **«ні»** — 7... **важко ...повісти»** — 9. 6... ...дсотк... ...опитаних вважали, що ДКНС приведе до погіршення економічного стану в країні. Лише 17 відсотків опитаних чекали поліпшення стану економіки, а 23 — не мали певної думки з цього приводу.

68 відсотків киян очікували початку масових репресій з боку ДКНС, не розділяли цих побоювань 27 відсотків.

Менш одностайною була реакція на заклик Єльцина до безстрокового страйку. Підтримали цей заклик 42 відсотки, не підтримали — ... 14 не мог... ...значитись.

У найдраматичніший день — **21 серпня 82 відсотки** опитаних киян на запитання **«У разі встановлення диктатури в країні як особисто ви поставитесь до цього?»** висловились негативно. **Вітали б** такий результат перевороту **8 відсотків** респондентів, байдужими виявились — 10.

На запитання: **«Чи згодні ви з твердженням, що краще бути вільним і зазнавати нестатків, ніж добре жити за диктатури?»** позитивно відповіли 68 відсотків респондентів, не погодились з такою постановою запитання 17 відсотків, не змогли визначитись — 15.

Наступне запитання було сформульоване так: **«Часто можна чути, що процес демократизації у країні призвів до росту злочинності, вседозволеності, падіння моралі, погіршення матеріального становища населення. Чи згодні ви з цим?»**. Ось як розподілились відповіді на нього:

— цілком згодні — 26 відсотків;

— певною мірою згоден — 16;

— і так, і ні — 13;

— в цілому не згоден — 17;

— повністю не згоден — 28.

Далі, 73 відсотки опитаних висловились на підтримку позиції Президії Верховної Ради України щодо ДКНС, не підтримали цю позицію 17 відсотків, не визначились з цього приводу — 10.

23 серпня 84 відсотки опитаних киян сприйняли провал перевороту **з задоволенням**, 6 — **з сумом** і 10 — **байдуже.**

З приводу перспектив прискорення процесу демократизації після перевороту 65 відсотків респондентів вважають, що процес прискориться, 23 впевнені, що все лишиться, як і було, і 9 не змогли відповісти.

На запитання: **«Чи не думаєте ви, що в результаті перемоги демократів буде встановлена вже їхня диктатура?» ствердно** відповіла майже чверть киян — **24 відсотки**, так **не** думали — **61.**

51 відсоток киян впевнені, що суверенітет України буде зміцнюватись, у тому, що спроба державного перевороту ніяк не вплине на зміцнення суверенітету, запевняє 31 відсоток респондентів; що суверенітет буде ослаблено, вважає 1 відсоток, не змогли відповісти 17.

Як **«украй незадовільну»**, оцінили діяльність компартії в перші три дні перевороту **78 відсотків** опитаних, як **«незадовільну»** — **12**, **«посередньо»** — **5**, **«відмінно»** — **2.**

27 ... нині ... влади... їні, н... сотки...

24 ... опита... сотків... члені... злочи... не ви...

Поз... тиву ... між ... ків к... носин... не зм...

Під... дянсь... ків о... у 17, ... — 54...

Ли... жают... тія н... за ді... цих п... тійне... ток, ... парті... в ціл...

Мо... резул... допом... причи... крема... Верхо...

Уточнюємо

ПІКЕТУЙТЕ. АЛЕ ВДОМА

Редакція отримала відгук Прокуратури Харківської області на матеріал «Пікетування закінчилось — час на нари...» («ГУ» від 19.07), де йшлося про арешт членів Харківської асоціації незаконно звільнених працівників, котрі пікетували обком КПУ, не маючи на те дозволу, оскільки, як вважали самі пікетувальники, таке право записане у їхньому статуті.

Прокуратура уточнює: дозвіл не потрібен тільки тоді, коли мітинги, пікетування і таке інше влаштовано на території організацій, котрі мають у своєму статуті такий пункт. Отже, міліція діяла законно.

Спорт

«СПАРТАК» ЗНОВУ — ПО...

Якщо відверто, то я й не сумнівався в тому, що московські спартаківці переграють вдома мінське «Динамо». Але важко було передбачити, що перевага господарів буде такою величезною. Немає слів, «Спартак» сьогодні — чи не найголовніший претендент на перемогу в чемпіонаті. Його гра потужна, смілива, технічна, творча. Ну, а перемога над мінчанами — 4:0 вивела вихованців Олега Романцева на перший рядок у турнірній таблиці. Адже на добу раніше ЦСКА в Ташкенті задовольнився нульовою нічиєю.

Порадував своїх прихильників «Чорноморець», який, складається враження, вже забув про те, що таке поразки. Тривалу безпрограшну серію одесити продовжили перемогою над «Торпедо» — 2:1.

До активу може віднести нічию — 1:1 в Москві проти «Динамо» запорізький «Металург». Широкий крок вгору після виграшу на своєму полі в «Металіста» — 3:0 зробив «Дніпро». А от важке становище харків'ян ще погіршилося. Український колектив опустився на останнє місце в турнірній таблиці.

Найбільше ж запитань і подив викликав, безперечно, перебіг поєдинку в Києві, де місцеві динамівці приймали «Арарат». До речі, за подібним сценарієм проходила й зустріч киян з «Пахтакором». Господарі тоді, пам'ятаєте, вели перед 3:1, але дозволили гостям, які помітно поступаються за класом, уникнути поразки. До цього все йшло і минулої суботи. Динамівці досить легко забили єреванцям три м'ячі: Шаран (23 і 49 хвилини), Беца (56). Але потім почалася справжня чудасія. Вірменські футболісти з незбагненною легкістю встановили рівновагу: Сукіасян (67, з пенальті), Маркосян (81), Оганесян (87). Здавалося, все так і закінчиться. Однак на всіх чекав головний сюрприз — у вигляді м'яча, який рикошетом від захисників єреванців і Зайця влетів у ворота гостей на передостанній хвилині поєдинку.

Дива-дивами, а цей виграш дозволив киянам упритул наблизитися до трійки лідерів.

Ще два матчі 24-го туру завершилися так: «Шахтар» —

«Локо... **«Спар...**

Спарт... **ЦСКА** **Торпе...** **Динам...** **Дніпр...** **Динам...** **Шахта...** **Чорно...** **рець** **Динам...** **Арара...** **Памір...** **Метал...** **Спарт...** **Пахта...** **Локом...** **Мета...**

Ми... тур в ... «Буко... Аті п... 1:1.

Ві...

З ПОТОКУ ПОВІ...

ЛЕГКА АТЛЕТИКА. У Токіо завершився чемпіонат світу. Для українських легкоатлетів ці змагання були досить успішними. Звання найсильніших у світі підтвердили Сергій Бубка (стрибки з жердиною) і Тетяна Доровських-Самоленко (3000 м), золоті нагороди виборили також Ольга Бризгіна та Людмила Жигалова (естафета 4×400 мет...

рів) ... четвер... 1993 р... на). Д... на Укр... мостій...

ХОК... США ... — Фі...

...ЖЕНТЛЬМЕНСЬКИЙ КОМІТЕТ

...і матроси! У зв'яз... ...ивістю капітаном ...рез хворобу) вико... ...обов'язки, всю від... ...за те, що відбу... ...сцені, бере на ...Дж... — надзвичай... ...веселих і винахід... ...льменів...

...сер, але ж учора

Подробиці

в Москві вже створено один комітет веселих і винахідливих...

— Так, але їх навряд чи можна назвати джентльменами...

Потім Ян Гельман, керівник джентльменів, розповідав журналістові А. Овчинникову, що напередодні концерту він попередив хлопців: хто вважає це для себе небезпечним, може на концерт не приходити.

Прийшли всі. Їм було зрозуміло, що не відреагувати на події — неможливо. І відреагували. Було видано і власну «Постанову №1». Ось вона:

1. У тижневий строк послати членів ДКНС на збирання врожаю.

2. У двотижневий строк послати їх же на спорудження житла.

3. У тритижневий строк послати їх же...

На щастя, хлопці помилилися — усе сталося значно швидше...

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

ГОЛОС Україн...

Знай наших!

«ВЕЧІРКА» ЗБИРАЄ ДРУЗІВ

зу попередили: не тесь, якщо раптом а засідання ДКНС г ході на ста- ток у вас пе-ревірятиме сам Лаврентій Павлович. Так, так. Берія.

Саме цим заінтригував всіх присутніх на прес-конференції, присвяченій наступному святу — фестивалю газети «Вечірній Київ», її редактор Віталій Карпенко. Київська «Вечірка» вже вчетверте проводить у другу неділю вересня свято для своїх читачів і гостей столиці. І кожного разу готує цікавий сюрприз. Звичайно, крім захоплюючих вистав вдень для дітей, а ввечері — для дорослих. В цих виставах брали участь А. Чумак, А. Кашпировський. А цього разу «Вечірка» запросила народну цілительку Л. Герасимову і двійників відомих людей.

І ще одна новина: цього року свято «Вечірки» почнеться ще в суботу, 7 вересня, на уславленому Андріївському узвозі. Тут виступлять фольклорні ансамблі, працюватиме виставка робіт столичних художників, співатимуть барди.

У програмі свята-фестивалю, який 8 вересня триватиме з 12 годин у Першотравневому парку і біля стадіону «Динамо», відзначив би казкову шоувиставу для дітей, музичний ярмарок, молодіжну шоу-програму за участю поп-групи «Філіал», рок-групи «Вій», поп-групи «Табула раса», команди «Веств», гурту «Консенсус»... От встигнути б на все це.

І за традицією відбудеться звіт журналістів столичної «Вечірки» перед читачами. Роздолля цього дня буде для малюків, яким газета зробила гарний подарунок. Уявіть собі: з 11 до 18 годин діти зможуть відвідати відеосалон, взяти напрокат машину або веломобіль, покататись на качелях. І все — безплатно. Про це потурбувалися спонсори «Вечірнього Києва» — Фонд милосердя і здоров'я «Поліграфіст», Укррічфлот, Подільська райрада, НВО «Мікропроцесор», виробниче комерційне об'єднання «Україна» та НВО «Вема-Фід».

А ще на святі буде торгівля дефіцитами і сувенірами, лотерея, в якій розігруватимуться 25 автомобілів, морозиво і шашлики... «Вечірка» на своє свято запрошує всіх.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Вересневі новосілля

ПЕРШИЙ, АЛЕ НЕ ЄДИНИЙ

Учора, 2 вересня 1991 року, в актовому залі Київського державного університету імені Т. Шевченка відбулася презентація першого Українського національного гуманітарного ліцею. Навчальний заклад створено завдяки спільним зусиллям керівництва та викладачів університету, представників Міністерства народної освіти України на чолі з випускником КДУ, міністром народної освіти нашої республіки І. Зязюном.

Поряд з поглибленим вивченням історії, мови, літератури, природничих наук, основ міжнародного права програма ліцею передбачає також викладання грецької мови та латини, логіки. Очевидно, до програми увійде також психологія, яка донедавна вважалася зовсім непотрібною ані простій людині, ані керівникові.

Як зазначив у своєму виступі декан філологічного факультету університету П. Кононенко, основним завданням викладачів ліцею є виховання у хорошому розумінні цього слова **елітної** молоді, яка була б здатна мислити глобально, світовими категоріями. Створюючи подібні навчальні заклади, можна відновити справжню українську інтелігенцію, відтворити національну свідомість, зведену майже нанівець спочатку сталінськими репресіями, сфальсифікованою історією, а потім насильницьким вилученням з ужитку української мови.

Катерина ВОРОНЕНКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Цифровий калейдоскоп

ЩО ВИ ДУМАЄТЕ ПРО?..

вивчення громадської думки Інституту со України 20, 21 рпня були прове с-опитування меш иці України.

кожного з них сь думка 150 ки-

після ДКНС а запитання: «Чи и законною ді комітету Янаєва, уго та інших?» сь таким чином: 6 відсотків, «ні» кс повісти» — отк питаних вва ДКНС приведе до економічного аїні. Лише 17 віданих чекали поліп у економіки, а 23 певної думки з ду.

тків киян очікува масових репре ДКНС, не розді обоювань 27 від-

ностайною була заклик Єльцина ркового страйку. цей заклик 42 е підтримали — е мог значи-

аматичніший цей 82 відсотки опи на запитання «У влення диктатури в країні як особисто ви поставитесь до цього?» висловились негативно. Вітали б такий результат перевороту **8 відсотків** респондентів, байдужими виявились — 10.

На запитання: **«Чи згодні ви з твердженням, що краще бути вільним і зазнавати нестатків, ніж добре жити за диктатури?»** позитивно відповіли 68 відсотків респондентів, не погодились з такою постановою запитання 17 відсотків, не змогли визначитись — 15.

Наступне запитання було сформульоване так: **«Часто можна чути, що процес демократизації у країні призвів до росту злочинності, вседозволеності, падіння моралі, погіршення матеріального становища населення. Чи згодні ви з цим?»**. Ось як розподілились відповіді на нього:

— цілком згодні — 26 відсотків;

— певною мірою згоден — 16;

— і так, і ні — 13;

— в цілому не згоден — 17;

— повністю не згоден — 28.

Далі, 73 відсотки опитаних висловились на підтримку позиції Президії Верховної Ради України щодо ДКНС, не підтримали цю позицію 17 відсотків, не визначились з цього приводу — 10.

23 серпня 84 відсотки опитаних киян сприйняли провал перевороту **з задоволенням, 6 — з сумом і 10 — байдуже.**

З приводу перспектив прискорення процесу демократизації після перевороту 65 відсотків респондентів вважають, що процес прискориться, 23 впевнені, що все лишиться, як і було, і 9 не змогли відповісти.

На запитання: **«Чи не думаєте ви, що в результаті перемоги демократів буде встановлена вже їхня диктатура?» ствердно** відповіла майже чверть киян — **24 відсотки,** так **не** думали — **61.**

51 відсоток киян впевнені, що суверенітет України буде зміцнюватись, у тому, що спроба державного перевороту ніяк не вплине на зміцнення суверенітету, запевняє 31 відсоток респондентів; що суверенітет буде ослаблено, вважає 1 відсоток, не змогли відповісти 17.

Як **«украй незадовільну»**, оцінили діяльність компартії в перші три дні перевороту **78 відсотків** опитаних, як **«незадовільну» — 12, «посередньо» — 5, «відмінно» — 2.**

27 відсотків заявили, що нині необхідно встановлення влади «сильної руки» у країні, не згодні з ними 64 відсотки опитаних.

24 серпня 87 відсотків опитаних киян (проти 4 відсотків незгодних) вважали членів ДКНС державними злочинцями. Ще 4 відсотки не визначились.

Позитивно оцінили перспективу поліпшення відносин між республіками 49 відсотків киян, вважають, що відносини погіршаться — 19, не зміняться — 18.

Підвищилась довіра до радянської армії — 22 відсотків опитаних, зменшилась — у 17, залишилась незмінною — 54, не відповіли — 9.

Лише 9 відсотків киян вважають, що комуністична партія не несе відповідальності за дії ДКНС. Звинуватив у цих подіях тільки вище партійне керівництво 31 відсоток, 30 відсотків вважає, що партія несе відповідальність в цілому.

Можливо, наведені вище результати опитування киян допоможуть нам зрозуміти причини подальших подій, зокрема хід надзвичайної сесії Верховної Ради України.

Юрій ЗАДИРАКА,
соціолог.

Це ж треба!

«МАФІЇ НЕ БІЙТЕСЯ»

Так заявили на зустрічі у Миколаївській міській Раді народних депутатів представники ділових кіл сіцілійського міста Мессіна.

До Миколаєва їх привела зацікавленість у налагодженні контактів на співробітництво з підприємством зовнішньоекономічної діяльності «Ника». Перед цим візитом керівництво «Ники» відвідало Італію з аналогічною метою.

Мерією свого міста сіцілійці уповноважені були передати (і вони це зробили) на розгляд властей Миколаєва пропозицію щодо поріднеността обох міст. Ця ідея сподобалася в міськраді. Тож домовилися у вересні знову зустрітися й остаточно вирішити це питання.

Миколаїв, хоч і поступово, але звільняється від гудзиків свого застібнутого під горло мундира, в який протягом десятиліть був одягнений. Тепер тут відкрито морський торговельний порт, куди можуть заходити й іноземні судна.

А що коли й справді не злякаємося сіцілійської мафії й поріднемося?

Микола БАРАНОВ.
Миколаїв.

ДОМА

таке право запи ому статуті.

ура уточнює: доз ібен тільки тоді, и, пікетування і лаштовано на те нізацій, котрі ма му статуті такий е, міліція діяла

евий строк послати на збирання вро-

ижневий строк по- на спорудження

ижневий строк по-

хлопці помилили- лося значно швид-

ВОРОТНЮК, кореспондент України».

Спорт

«СПАРТАК» ЗНОВУ — ПОПЕРЕДУ

Якщо відверто, то я й не сумнівався в тому, що московські спартаківці переграють вдома мінське «Динамо». Але важко було передбачити, що перевага господарів буде такою величезною. Немає слів, «Спартак» сьогодні — чи не найголовніший претендент на перемогу в чемпіонаті. Його гра потужна, смілива, технічна, творча. Ну, а перемога над мінчанами — 4:0 вивела вихованців Олега Романцева на перший рядок у турнірній таблиці. Адже на добу раніше ЦСКА в Ташкенті задовольнився нульовою нічиєю.

Порадував своїх прихильників «Чорноморець», який, складається враження, вже забув про те, що таке поразки. Тривалу безпрограшну серію одесити продовжили перемогою над «Торпедо» — 2:1.

До активу може віднести нічию — 1:1 в Москві проти «Динамо» запорізький «Металург». Широкий крок вгору після виграшу на своєму полі в «Металіста» — 3:0 зробив «Дніпро». А от важке становище харків'ян ще погіршилося. Український колектив опустився на останнє місце в турнірній таблиці.

Найбільше ж запитань і подив викликав, безперечно, перебіг поєдинку в Києві, де місцеві динамівці приймали «Арарат». До речі, за подібним сценарієм проходила й зустріч киян з «Пахтакором». Господарі тоді, пам'ятаєте, вели перед 3:1, але дозволили гостям, які помітно поступаються за класом, уникнути поразки. До цього все йшло і минулої суботи. Динамівці досить легко забили єреванцям три м'ячі: Шаран (23 і 49 хвилини), Беца (56). Але потім почалася справжня чудасія. Вірменські футболісти з незбагненною легкістю встановили рівновагу: Сукіасян (67, з пенальті), Маркосян (81), Оганесян (87). Здавалося, все так і закінчиться. Однак на всіх чекав головний сюрприз — у вигляді м'яча, який рикошетом від захисників єреванців і Зайця влетів у ворота гостей на передостанній хвилині поєдинку.

Дива-дивами, а цей виграш дозволив киянам упритул наблизитися до трійки лідерів.

Ще два матчі 24-го туру завершилися так: «Шахтар» — «Локомотив» — 0:0, «Памір» — «Спартак» (Владикавказ) — 2:0.

	В	Н	П	М	О
Спартак М.	14	6	4	43—23	34
ЦСКА	13	8	3	46—26	34
Торпедо	10	9	5	31—16	29
Динамо К.	10	8	6	36—29	28
Дніпро	8	9	6	22—20	25
Динамо Мн.	8	9	7	23—23	25
Шахтар	6	13	5	27—26	25
Чорноморець	5	15	3	27—20	25
Динамо М.	9	6	9	30—28	24
Арарат	9	4	10	24—26	22
Памір	5	11	8	20—26	21
Металург	6	7	11	16—28	19
Спартак В.	5	8	11	26—36	18
Пахтакор	5	7	12	26—37	17
Локомотив	5	7	11	16—34	17
Металіст	4	9	11	19—34	17

Минулої неділі грався 30-й тур в першій лізі. Чернівецька «Буковина» виступала в Алма-Аті проти «Кайрата». Нічия — 1:1.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

ЛЕГКА АТЛЕТИКА. У Токіо завершився чемпіонат світу. Для українських легкоатлетів ці змагання були досить успішними. Звання найсильніших у світі підтвердили Сергій Бубка (стрибки з жердиною) і Тетяна Доровських-Самоленко (3000 м), золоті нагороди виборили також Ольга Бризгіна та Людмила Жигалова (естафета 4×400 метрів). Наступний чемпіонат світу, четвертий за ліком, пройде 1993 року в Штутгарті (Німеччина). Дасть Бог, і на ньому збірна України виступатиме вже самостійною командою.

ХОКЕЙ. Кубок Канади. СРСР — Чехо-Словаччина — 2:5, США — Швеція — 6:3, Канада — Фінляндія — 2:2.

ПОГОДА

3 та 4 вересня на Україні переважно без опадів. Лише на півдні та сході республіки сьогодні вдень місцями пройде короткочасний дощ. Вітер змінних напрямків, 3—8 метрів на секунду. Сьогодні в Криму та Приазов'ї місцями пориви північно-східного вітру 15—20 метрів на секунду. Температура вдень 20—26, 4 вересня на півдні республіки та Закарпатті 23—28 градусів. Уночі 7—13, на півдні до 16 градусів.

По Києву та області сьогодні вдень передбачається помірно тепла погода без опадів. Вітер слабкий. Температура 22—24 градуси.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Катерина ВОРОНЕНКО.
Тел. 441-86-20

КОРІННЯ ПУТЧУ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ

Точка зору

СОЦІАЛІЗМ НЕ ВИЗНАЄ ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ. АЛЕ СОЦІАЛІЗМУ В НАШІЙ КРАЇНІ, ЯК МИ НАРЕШТІ ВИЗНАЛИ, НЕ БУЛО І НЕМА.

ПОПЕРЕДНІЙ КАБІНЕТ МІНІСТРІВ «ПРОБАЧИВ» БАГАТОМІЛЬЯРДНИЙ БОРГ ДІЛКАМ З АГРОПРОМУ, ЯКИЙ ВИНИК ЗНАЧНОЮ МІРОЮ ЧЕРЕЗ ТЕ, ЩО ТІ, НЕ ЗАЙМАЮЧИСЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ КРАЇНИ ПРОДУКТАМИ ХАРЧУВАННЯ, ПОСТІЙНО ПРИПИСУВАЛИ СОБІ ПРЕМІЇ ПО ВІСІМДЕВ'ЯТЬ ТА БІЛЬШЕ ОКЛАДІВ. НА БАГАТСТВАХ КРАЇНИ ПАРАЗИТУЮТЬ ТЕМНІ ОСОБИ. СЬОГОДНІ ОСЬ І АНГЛІЯ ВИМАГАЄ У НАС КОМПЕНСАЦІЇ ЗА ЛЕГКОВІ АВТОМОБІЛІ, ВІДЕОСИСТЕМИ ТА ІНШІ ФОНДИ, ЯКІ НАБРАЛИ ДЛЯ СЕБЕ ЗА КОРДОНОМ НАШІ «ДІЛОВІ» ЛЮДИ, ЯКІ ЛЮБЛЯТЬ ЗБАГАЧУВАТИСЬ ЗА РАХУНОК НАРОДУ.

ОЦІНЮЮЧИ обставини політичних еволюцій і вибухів, одним із яких став серпневий путч в СРСР, багато хто ігнорує глибинні, народногосподарські причини, що викликають суспільну нестабільність.

Заповнюючи цю прогалину, притаманну ряду публічних інтерпретацій, спробуємо розглянути вузол соціально-економічних проблем, який надзвичайно туго затягнувся напередодні путчу. Не можна не враховувати той безперечний факт, що в результаті шестирічних перебудовчих процесів СРСР прийшов до небувалого економічного, національно-соціального та екологічного занепаду. Народна більшість усвідомила, що у неї знову вкрадено сьогодення і на невизначені десятиліття відсунуто «світле майбуття». Водночас вузька національно-соціальна група «вічно перших», яка й раніше ставила знак рівності між собою, ідеєю, партією, державою і владою, знову посіла панівні позиції.

Основною ознакою різних політичних течій стало їх ставлення до власності, до шляхів і способів перерозподілу національних багатств на етапі розпаду «імперії зла».

Соціалізм заперечує приватну власність. Але соціалізму в нашій країні, як ми нарешті визнали, не було і немає. Всі загальнонародні блага були у володінні адміністративно-командного апарату і є, по суті, його приватною власністю.

Декларативне визнання державної власності загальнонародною при відсутності розумних і суворих настанов щодо її використання не могло бути перешкодою на шляху найбезсоромнішого марнування національних багатств. Кулуарно висунуті «вожді» проводили не тільки відкритий розпродаж природних багатств, а й вдавалися до таємної реалізації за кордон необхідних народові товарів, предметів і знарядь праці, засобів оборони, антикваріату, золотого запасу тощо.

Усередині країни половина добра взагалі губиться, а з того, що залишається, частина приховується, розкрадається або витрачається за напрямами, збитковими для суспільства.

Та вихід знайдено: вади і недоліки панівної дурості і хабарництва віднесено на рахунок кожного з нас у вигляді підвищення цін на продукти харчування та інші товари повсякденного попиту.

ПРИБЛИЗНО до середини 1989 року у країни ще була можливість вибору еволюційних напрямів розвитку. Усталений суспільний лад стояв перед дилемою: наукове усуспільнення або явна приватна власність. До прихильників першого напряму належали ідейні прибічники соціалістичної формації, переконані в її потенційних перевагах, і, як не дивно, ортодоксальна частина командно-адміністративного апарату (сподівається на поновлення колишніх привілеїв на черговому витку користолюбного пристосування процесів соціалізації).

До прихильників другого напряму належать «західники», які виділилися зі складу колишніх «вершителів долі» і переорієнтувалися на капіталізацію. До них догідливо приєднується безідейна, вульгарноматеріалістична частина експлуатованих державою класів, які мислять і діють за принципом «краще з чужим втратити, ніж із своїм знайти».

Безперечно, значним є і пасивний прошарок суспільства. Він посідає вичікувальну позицію і являє собою (за математичною термінологією) «вільний член регресії».

Неозброєним оком помітно несумісність, структурну полярність «партнерів» по першому, соціалізуючому напряму. Ідейні прихильники наукового усуспільнення ніколи не простять ортодоксам із командно-адміністративного апарату багаторічних утисків і вважають їх (не без підстав) прямими винуватцями всіх бід, що далися взнаки в економіці, національно-соціальній політиці, екології. Ортодокси завдяки великому досвіду по «лінії інженерії людських душ», зовні зберігають незворушність, але внутрішнє почуття провини націлює їх на рішучі дії, суті і послідовності яких вони не в змозі збагнути... Джерелом їхньої сили був бойовий кулак — військово-промисловий комплекс і «правоохоронні» органи.

Певна річ, «прорабами» чергової перебудови вважають себе «західники». Вони заручилися підтримкою і зберігають історичну спадкоємність свого руху. Для них ланцюг політичних кампаній, акцій — приваблива і вигідна гра, засіб досягнення своїх соціально-економічних цілей у мінливих внутрішньодержавних міжнародних умовах. Будучи тіньовою владою впродовж десятиліть радянської влади, «західники» не тільки призвичаюються до обставин, що складаються, а й постійно формують їх собі на користь. Слугувати собі вони вербують тих політичних і державних діячів, які за своїми психологічними і фізичними якостями здатні до непередбачуваних і рішучих кроків. Найголовнішим завданням цього національно-соціального угруповання стала трансформація приватної власності з прихованої, «соціалізованої» форми в явну, «капіталізовану». Саме в цій сфері суспільних пертурбацій і утворився той вузол суперечностей, який призвів до «повзучого» перевороту двох-трьох останніх років і серпневого путчу 1991 року. Якщо нейтральна думка не розбереться в обставинах, то егоцентристи з різних таборів почнуть бити «по квадратах»: у кого влучать — той і ворог...

ЯКІ саме роздержавлення, приватизація, приватна власність і ринок задовольнили б усі громадські течії, згадувані вище? Таких варіантів немає в «чистому» вигляді.

Пасивний прошарок суспільства, а також безідейну, вульгарно-матеріалістичну частину класів, експлуатованих державою, влаштовує поділ загальнонародних засобів (включаючи засоби виробництва) на рівні подушні паї. Оскільки таке рішення є об'єктивно справедливим, то його схвалили б, після деякого вагання, і «ідейні соціалісти».

Однак не для того «західники» ініціювали великотрудні перебудовчі процеси, щоб задовольнитися скудним подушним паєм національних багатств. Та й ортодоксальна частина адміністративно-командного апарату, яка не знайшла собі місця в нових новонароджених підприємницьких структурах, не згодна «жити як усі»... Між цими двома силами визрівали антагоністичні суперечності у формі боротьби за панування, але обидві вони виявилися чужими більшості народу. Криза в СРСР дедалі загострювалась, а протиборствуючі «західники» та «ортодокси» обирали зручний момент для того, щоб принести своїх недругів у жертву розлютованому простому люду.

У «ортодоксів» була така можливість у середині 1989 року, коли Рада Міністрів СРСР видала постанову про заборону «перекачування» через підприємницькі новоутворення якихось коштів державних підприємств, крім заробітної плати. Передбачалося, що трудовий колектив державного підприємства вправі ділитися з кооператорами-орендарями, які відбрунькувалися від нього, тільки частиною свого фонду зарплати. Що ж стосувалося знарядь і предметів праці, то вони, будучи загальнонародними засобами виробництва, підлягали приватизації не всередині галузевих структур, а за територіальним принципом, з урахуванням потреб усього населення...

Ця посилка могла здобути схвалення широких народних мас, ізгоїв і безробітних, невлаштованої молоді і забутих, покинутих напризволяще, старих людей, заінтересованих в одержанні свого паю засобів виробництва. Однак партизовані «ортодокси» не звикли враховувати запити і думки простих людей і постаралися не помічати явних ознак «повзучого» перевороту з боку грабіжницьких, протиправних сил. Адміністративно - командний апарат проявив свою цілковиту дрімотність і бездарність у той період, коли ще була можливість конституційними заходами відстояти дієвість власної постанови, запобігти експропріації загальнонародних засобів і розвінчати в очах громадської думки користолюбні зазіхання «західників». Країна виявилася доведеною до агонії, а пограбований, голодний, посипаний радіоактивним попелом народ, який має величезний трудовий, творчий, природний потенціал, постав жалюгідним жебраком перед усім цивілізованим світом...

Путч у серпні 1991 року, вчинений «ортодоксами», був приречений на провал. Та чи не допускаємо ми фатального дисбалансу, залишаючи без обмежень ті явні перекручення в роздержавленні, приватизації і перерозподілі загальнонародних благ, що їх допускають торжествуючі «західники»?

Треба виключити не прояви, а витоки тяжкої хвороби нашого суспільства. Потрібно забезпечити гармонію інтересів суспільних течій, як таких, що вже проявили активність, так і тих, що зберігають поки що пасивність, фрагментарно окреслених на початку статті. Природно, забезпечення гармонії в даному разі має відбуватися аж ніяк не з допомогою подальшого згодовування «жертв» ненажерливим «хижакам»...

НАЙГОЛОВНІШОЮ умовою народного задоволення і спокою, неприйняття ним будь-яких екстремістських дій є наділення кожного хай і малим, але достатнім для життя ділом. Якщо всі будуть мати власний пай засобів виробництва, то такі роздержавлення, приватизація і ринкові відносини наповняться реальним змістом. Стримуючи буйну фантазію новоявлених лжепідприємців, безліч людей, які живуть від зарплати до зарплати, пропонують створити рівні «стартові умови» і лише потім увімкнути змагальний імпульс між власниками. Кожний з нас має право пройти «пробу на господаря». Не можна ділити ринок на постійних продавців та одвічних покупців, бо кожен має можливість бути і тим, і другим. Цілковитою безглуздістю є визнання можливості безробіття вже на порозі ринку. І визнання це висловлюється дедалі частіше. В обстановці, яка склалася, кожному має бути виділена спадково-особиста частина нероздержавленого майна. Нехай надалі хтось свій пай примножить, а хтось витратить і залишиться найманим працівником або безробітним. Але для сприйняття народом ідеї підприємництва, для відволікання його від хворобливої політизації, для захоплення діловими перспективами така справедливість — перша умова.

Ризикуючи викликати до себе гнів політиків, усе-таки зазначу, що для запобігання екстремізму «зверху» і «знизу» наділення громадян власним паєм продуктивних сил має навіть більше значення ніж здобуття державної самостійності тим або іншим регіоном. У фокусі народної уваги стоять не стільки проблеми територіального поділу і підпорядкованості, скільки перспектива володіння (в натурі або у формі акцій) власними засобами виробництва. Маючи їх, він продуктивно працюватиме, продаватиме, купуватиме і поставить далеко не на перше місце питання політики і влади. Коли громадянин стане господарем свого діла, то його не зможе «дістати» ніякий чиновник — ні співдружності, федерації або конфедерації, ні республіки або штату, ні органу місцевого самоврядування. Бажання владарювати, тяжіти над народом, яке є основною спонукальною причиною всіх переворотів і путчів, поступово атрофується навіть у найзатятіших егоцентристів...

Поки що для досягнення такої гармонії або нічого не робиться, або робиться дуже мало. Чим скоріше можновладці усвідомлять актуальність відповідних дій, тим краще для них самих і для простих людей.

Микола ЗАВАДОВСЬКИЙ,
дослідник суспільних закономірностей, кандидат економічних наук.
Київ.

Парадокси реформи

ФІЛОСОФИ В БУР'ЯНАХ

Землю на Запоріжжі дають і беруть. Городи одержали майже всі, хто вчасно подав заяви. Для цього у господарствах Вільнянського району вилучено 1700 гектарів, Запорізького та Оріхівського районів — по 1500 гектарів, Василівського району — 1000 гектарів. Всього під городи виділено 12678 гектарів. Це приблизно три середні колгоспи. Мешканцям Запоріжжя наділено поруч з містом майже шість тисяч гектарів землі.

Із Запорізького, Оріхівського, Вільнянського та інших районів є тривожні дзвінки про зарослі бур'янами городи. Разом з начальником відділу землекористування і охорони земель при Запорізькому облвиконкомі Є. Коптєловим та головним землевпорядником виконкому Запорізької районної Ради О. Моісеєнком ми приїхали до Верхньої Хортиці, на територію колгоспу «Дружба». Він відвів для городян 321 гектар орних земель. Ось поле площею 53 гектари. Майже половину його виділено під городи працівникам Запорізького медінституту, решту — колективу виробничого електротехнічного об'єднання «Дніпроенерго». Та на багатьох з них важко розібрати, що тут посаджено. Ось табличка з написом «філософи». Пізніше ми уточнили, що це ділянки філософського факультету. Здалеку може здатися, що філософи вирощують соняшники. Та, підійшовши ближче, можна побачити, що на багатьох ділянках ростуть торішня падалиця і бур'яни.

Дехто додумався і до того, що з торішньої падалиці поробив своєрідні грядки: прорвав соняшник, створив квадрати — вийшли ділянки соняшника. Тим часом сіяти соняшник на городах колгоспові не можна. Справа в тому, що господарство спеціалізується на вирощуванні гібридного насіння соняшника і кукурудзи. За валюту колгосп закуповує генетично чисте насіння у Франції, Румунії, Мексиці. Хаотичне запилення зводить нанівець усі затрати.

Ще в гіршому стані ділянки «Дніпроенерго». Чимало з них досі не засаджені, по коліна заросли бур'янами.

— Подібних прикладів у господарствах району чимало, — каже О. Моісеєнко.— Є й інші приклади. Працівники Облагропромпостачу, наприклад, взяли під городи п'ять гектарів землі в колгоспі імені Ілліча, а тепер відмовилися. Керівники Комунарського району попросили п'ять гектарів. Їм виділили землю в радгоспі «Комінтерн». Нещодавно вони також відмовилися від неї.

Відмовилися, зокрема, від виділених ділянок в господарствах Оріхівського району автозавод «Комунар» і АТП-2196. Звичайно, механізатори не дозволили, щоб земля гуляла, посіяли тут кукурудзу.

Антон ЯВОРСЬКИЙ.
Запоріжжя.

СВАТИ З ОБЛВИКОНКОМУ

Майже фейлетон

ТУТ БИ директорові радгоспу подумати по-німецькому: «Не кажи про шапку, коли тисне чобіт». Так ні, Микола Пилипович Зінчук, оголосивши про початок конференції, сказав:

— Про те, як ми перетворюватимемо свій радгосп на пайгосп, поговоримо потім, а спершу я надам слова голові Гощанської районної Ради народних депутатів товаришеві Андрощуку Володимиру Миколайовичу...

Голова поправив краватку, окинув поглядом зал.

— Ви, мабуть, знаєте, — сказав, — що наш обласний центр страждає без води. А біля вашого Тучина розвідано запаси її. У Рівному живуть і вихідці з вашого села, ваші родичі, ваші діти...

Настроєні на проголошення нової радгоспної долі, коли прибуток господарства стане часткою прибутку кожного, уповноважені від виробничих осередків мовчали, ніби раптом набрали в рота води. Тієї, що у Рівному, так не вистачає.

— Я приїхав сьогодні, — продовжував районний голова, — щоб одержати вашу згоду на виготовлення проектної документації. Будівництво водозабірної системи без вашого дозволу не розпочнеться. Ви тільки підпишіть папір, аби можна було виготовляти проектну документацію...

Зал так само раптово, як і набрав, випустив з рота воду.

— Ніякого водозабору! — почувся перший голос. — Ми знаємо, що це таке! Он у Чудниці води в колодязях не стало, земля потріскалася та худоба у ті глибокі рови падає. А все через водозабір...

— Так там геологорозвідка схибила, — спробував рятуватися Володимир Миколайович. — Припускали, що води багато, а воно...

Зауважимо, що біля Чудниці справді великий конфуз стався. Під землею там, вважали розвідники надр, води — море, один із них навіть висловив припущення, що там наскрізна дірка через земну кулю — аж до океану. А в результаті — глибочезні тріщини в землі, куди не тільки худоба, а й діти падають.

Та повернімося до Тучина, де в залі підвівся черговий оратор — заступник директора радгоспу Сергій Стадник.

— Що ви нас тут умовляєте, як сором'язливу дівку? —запалено каже Сергій Степанович.—Минулого року на подібних зборах ми ж сказали своє слово. Нехай місто побудує нам водогін в усіх селах, 100-квартирні оселі, асфальтовані дороги, дитячі садки, — ви знаєте все це — і тоді ми дамо згоду на будівництво. Що ж маємо? Ніхто нічого не зробив, а ви від імені облвиконкому знову сватів засилаєте.

— Та мова не про будівництво, — перебив районний голова, — ви тільки підпишіть, щоб можна було розробляти проектну документацію. Місто багато чого зробить...

«Кого в травні повісили, той серед літа млинців не їстиме», — подумав Сергій Стадник, а вголос сказав:

— Ви нас що — за дітей маєте? Ми дамо згоду на виготовлення документації вартістю у кілька мільйонів карбованців, а потім не дозволимо будівництво водозабору? Хто ж нам простить ці мільйони? Ні, не полізимо в зашморг!

Підсумував перестрілку директор радгоспу:

— Хто за те, щоб підписати?..

Жодної руки.

— Хто проти?

Усі.

Важко було сходити зі сцени голові Гощанської райради Володимиру Миколайовичу Андрощуку. Не ті тепер часи, коли керувалося красиво і внутрішньо весело...

Сергій МЕЛЬНИЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».
Тучин Рівненської області.

Жнива-91

ІМ'Я — НЕ ПОРЯТУНОК ВІД СМІТТЯ

Склалося враження, що хлібороби Погребищенського району днів десять тому ще роздумували. На Ржевське приймальне підприємство повільно надходили машини із зерном, здавати його господарства не поспішали, приховували для фуражу і насіннєвого фонду. Тому цілком закономірно: засіки пустували, що викликало особливе занепокоєння у голови районної ради Івана Колісника. Тричі виступив Іван Степанович по місцевому радіо, в районній газеті «Колос», скликав термінову нараду, на якій, власне, і було прийнято Звернення районної Ради народних депутатів до всіх трудящих району.

Ситуація відтоді кардинально змінилася. Хлібоприймальне підприємство включилося в активний робочий ритм, запрацювали раптом стаціонарні сушилки. А зерно з'явилося як на складі, так і на спеціально обладнаних майданчиках. Вже здано державі 1200 тонн хліба (зауважимо, що до згадуваних районних заходів цей показник становив лише 800 тонн). Щодень на приймальне підприємство прибуває 160 — 170 автомашин. Найбільше зерна державі продали колгоспи сіл Станилівки, Збаржівки, Кур'янців, Очеретні, Смаржинців, Скибинців. Організовано проводяться ці роботи також у радгоспі Погребищенського цукрокомбінату.

На жаль, навіть після явного поліпшення погодних умов та заклику до хліборобів республіки голови Кабінету міністрів України не прискорилися хлібні рейси з Старостинця, Чапаєвки, Андрушівки, Левківки, Сопина. З останнього господарства, наприклад, спромоглися вивезти всього 26 тонн зібраного врожаю. У ряді колгоспів вкрай незадовільно працюють зерноочисні ланки. Так, у продукції хліборобів радгоспу імені Першої Кінної армії понад 14 відсотків сміття. Аналогічна ситуація в господарствах Смаржинців, Сопина, Станилівки.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Погребищенський район Вінницької області.

ПРИЇХАЛИ!

«Поламався, клятий! І що ж тепер! Запчастин нема, інструментів нема... Нічого нема!» Сумні та невеселі роздуми у механізаторів колгоспу імені Мічуріна Перемишлянського району Львівської області.

Фото В. ДУБАСА.

Дисплей економічних реформ

ПІЛЬГИ, АЛЕ НЕ ВСІМ

Закони, як нині стверджується, приймаються в інтересах розвитку ринкових відносин і створення максимально сприятливих умов діяльності підприємців, захисту їх від бюрократичних структур управління.

Проте, якщо проаналізувати деякі статті щойно прийнятих актів, з'ясовується, що, скажімо, раніше прийнятий Закон УРСР «Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народного господарства України» вступає в суперечність із Законом «Про власність в УРСР».

Адже стаття 4 останнього Закону проголошує, що «...всім власникам забезпечуються рівні умови здійснення своїх прав», в той час як стаття 19 «Закону про пріоритетність соціального розвитку села...» надає податкових пільг лише державним підприємствам. Орендні, акціонерні, колективні — залишаються «бідними родичами». Їх не стосується чисто символічне (в деяких випадках 1,5 відсотка) оподаткування прибутку. Тож про які «рівні умови» може йти мова?

Отже, виходячи з вищесказаного, пропоную таку редакцію статті 19 Закону: «Для підприємств (об'єднань) і організацій різних форм власності...». Тоді умови господарювання будуть дійсно рівними.

Володимир КРОПИВІН,
кандидат економічних наук, доцент.
Київ.

ПРЕСА... ПРОТИ ПРЕСИ

Мексика цілком може вважатися демократичною країною. У всякому разі, якщо порівнювати її з іншими державами Латинської Америки. За останні сімдесят років тут не було ні диктатур, ні державних або військових переворотів. А конституція 1917 року визнана однією з найпрогресивніших у світі.

Є парламент, є загальне пряме і таємне голосування при виборах президента, губернаторів штатів, депутатів палати представників і сенаторів. Є закон про засоби масової інформації, що визначає їх права і регламентує їх діяльність. Тепер можна говорити і про політичний плюралізм.

Здавалося б, чого ще треба? Незалежний суд? Є він, у певних межах. Проте далеко не всі мексиканці задоволені своєю демократією і мало хто відчуває за неї гордість. На відміну від, скажімо, переважної більшості американців, які глибоко шанують свої демократичні інститути.

Парадоксально, але один з найпопулярніших лозунгів мексиканської опозиції — боротьба за демократію.

У чому ж справа?

Відомий економіст Джо Саєнс вважає, наприклад, що багато загалом правильних законів не додержується через недостатній економічний розвиток Мексики. На його думку, жодна, навіть найсправедливіша, конституція не працюватиме, якщо суспільством не досягнуто відповідного до неї рівня економічного розвитку і добробуту. Лідер лівої опозиції Куатемок Карденас вважає, що будь-яка демократія, якою б сильною вона не була, не спроможна витримати більш як шістдесятилітнє беззмінне правління однієї партії. Втім, такої ж думки і лідер правої опозиції доктор Альварес, який звинувачує у всіх хибах політичного життя Мексики правлячу Інституційно-революційну партію (ІРП).

А як у них?

Колеги-журналісти одностайно стверджують, що демократія у Мексиці є слабкою через те, що існують обмеження свободи слова. Ось тут я дозволив собі не погодитися. Мені здавалося, що мексиканські колеги, м'яко кажучи, «заїлися». Не минає й дня, щоб у газетах і журналах не з'являлися карикатури на членів кабінету або на самого президента, критика уряду, жорсткі коментарі, які стосуються внутрішнього і зовнішньополітичного курсу ІРП. Жоден більш-менш впливовий орган не обходиться без матеріалів подібного роду.

Замість відповіді мені простягнули книгу відомого в країні публіциста Карлоса Монкади під назвою «Вбиті журналісти».

Упродовж десяти років Карлос Монкада займався розслідуванням випадків загибелі репортерів за період з 1960 по 1990 рік, вивчаючи архіви, розшукуючи свідків, піднімаючи кримінальні справи. Найбільш тяжким часом виявились 80-ті роки: 19 газетярів, теле- і радіорепортерів поплатилися життям за свої публікації.

Проте Карлос Монкада переконаний, що вбивство журналіста — крайній і аж ніяк не найдійовіший метод боротьби з пресою. У ході розслідування він зіштовхнувся із значно ефективнішими прийомами. Наприклад, боротьба з пресою з допомогою... преси. Уряд, а останніми роками і наркомафія, вкладають величезні кошти в газети і журнали, фактично купуючи їх. Такі органи преси не відчувають нестатку у фінансуванні й рекламі, вони швидше й надійніше доходять до читача, постійно збільшують свої тиражі. І завдяки всьому цьому мають можливість глушити думку незалежних видань.

Або ще один, старий як світ, спосіб заткнути рота газетяреві — «конверт», або простіше кажучи, підкуп. Звичайно, можна довго розмірковувати про професійний обов'язок, чесність, відданість справі... Але коли заробіток журналіста у більшості органів інформації є вкрай низьким і для виживання доводиться підробляти в кількох виданнях, конверти приймаються, і журналіст пише те, чого від нього вимагають.

Якщо суспільство хоче бути добре й об'єктивно інформованим, воно просто зобов'язано потурбуватися про журналістів, створювати для них хоча б стерпні умови праці й життя. До речі, у Сполучених Штатах, де преса відома своєю об'єктивністю й непідкупністю, журналістика є однією з найбільш престижних і високооплачуваних професій.

На думку Карлоса Монкади, обмеження свободи слова можна розглядати і як наслідок, і як причину слабкої демократії. Одне не існує без другого.

Схоже, у вищих ешелонах влади Мексики вже прийшли до розуміння цієї істини. Ось, наприклад, що заявив в одному з інтерв'ю заступник міністра внутрішніх справ країни Артуро Нунес: розвиток демократії у Мексиці пройшов етап, коли партія, що виникла в результаті революції, була єдиною політичною силою, яка домінує в суспільстві й визначає життя країни. Але з часом Мексика змінювалася, змінювався світогляд мексиканців — разом з економічним прогресом, зростанням освітнього рівня став реальністю плюралізм думок, з'явилися нові політичні рухи і партії. Останні президентські вибори у липні 1988 року засвідчили не тільки силу опозиції, яка ледве не одержала перемогу, а й те, що демократія в Мексиці піднялася на якісно новий щабель. За три роки, що минули після виборів, наша партія, ІРП, подолавши важкий шлях помилок і конфронтації, зрозуміла, що в даних умовах не можна успішно будувати свою політику не на основі компромісів і домовленостей, дуже суворо й вибірково підходячи до засобів і методів політичної боротьби.

Що ж, хочеться сподіватися, що Карлосу Монкаді не доведеться в майбутньому продовжувати своє дослідження і писати другий том книги.

Михайло БЕЛЯТ.

Експрес-новини

Прем'єр-міністр Канади Малруні сказав, що він з повагою ставиться до демократичного волевиявлення українського народу. Малруні запросив Голову Верховної Ради України Л. Кравчука відвідати Канаду в цьому місяці.

* * *

Міністр закордонних справ Нідерландів Ван ден Брук прибув до Югославії з нагоди підписання угоди про припинення вогню між усіма сторонами, які протистоять у боротьбі за свою незалежність. Федеральний уряд СФРЮ і представники Хорватії схвалили план Європейського співтовариства щодо переговорів про перемир'я.

* * *

На думку американського сенатора Бредлі, Сполучені Штати повинні якомога швидше налагодити економічні контакти з республіками (нашої країни).

* * *

Після повернення до Лондона прем'єр-міністр Великобританії Дж. Мейджор назвав свої зустрічі в СРСР дуже плідними. На думку британського прем'єра, Радянський Союз має негайно взятися за економічні перетворення, бо «тільки так можна запобігти страшному майбутньому».

* * *

У Лейпцигу продовжує роботу традиційний технічний ярмарок, який триватиме до 6 вересня. Особливо багатим на пропозиції є ярмарок споживчих товарів.

* * *

У французькому місті Безансон відкрився Міжнародний музичний фестиваль.

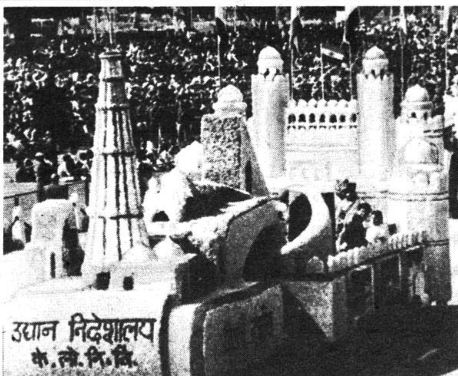
* * *

У Будапешті відбулося підписання угод між Угорщиною і трьома Прибалтійськими республіками.

* * *

До ФРН з офіційним візитом прибув президент Болгарії Желєв. У рамках переговорів передбачається обговорити проблеми на Балканах та розширення двосторонніх зв'язків.

Погляд

Квітка — один з найпрекрасніших витворів природи. Тому майже всі народи світу, віддаючи належне її красі, не уявляють без неї будь-якого свята. Де б не проходили карнавали або фестивалі — у Франції, Бразилії, Конго чи Непалі,— скрізь майстри квіткового мистецтва дають волю своїй фантазії. Як, приміром, це показали індійські садівники, створивши до Дня республіки чудове місто з дивовижного розмаїття бутонів. Місто, яке справді розквітає.

Фото ТАРС.

Гороскоп

ВОДОЛІЙ

(З 21 СІЧНЯ ПО 20 ЛЮТОГО)

Найкращий час для флірту випадає на вересень. Він сприятиме вашому розквіту і додасть вам шарму. Для Водолія, який народився з 10 по 14 лютого, це дуже несприятливий час, бо відчуватиметься вплив Марса, а це часто призводитиме до апатії чи дисгармонії. Хороші почуття прийдуть, починаючи з 9 листопада — дія впливу Венери. Проведете добре час з партнером.

Осінь — це період, коли краще перечекати великі фестивалі чи мандрівки вдвох. Найсприятливіша пора для цього буде взимку. Ви зможете проводити добре з партнером час увечері, наприклад, у мисливському будиночку. Це сприятливий час для еротики.

Водолій буде дуже чутливим, починаючи з жовтня. Не беріть до уваги неприємні слова вашого партнера — це найкращий вихід з такої ситуації. Постарайтеся зрозуміти його.

Позитивна енергія, яку ви маєте ще з літа, восени стане у пригоді вам для боротьби з негативним впливом Марса. Стабілізується ситуація з 2 вересня по 16 жовтня. Для нормального самопочуття активно займайтеся лікуванням, багато їжте овочів та фруктів, інших продуктів, від яких вам буде краще. 17 жовтня вас чекає великий стрес. Нервове потрясіння буде стосуватись амурних справ. Більше ходіть на прогулянки, ввечері дивіться телевізор у ліжку — це вас заспокоїть. Листопад примусить вас похвилюватись двічі-три рази стосовно вашого тиску.

З 2 вересня матимете шанс заробити багато грошей. З 15 жовтня вплив Меркурія. Будьте восени дуже виважені і обачливі, та все сприймайте холоднокровно.

Дружба — дружбою, а восени треба бути пунктуальним і віддати всі ваші борги. Це бажано зробити між 17 жовтня і 2 листопада.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради України

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК — заступник головного редактора
Анатолій ГОРЛОВ — перший заступник головного редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ — член-кореспондент АН України
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО — заступник головного редактора
Борис СИДОРЕНКО — заступник головного редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ — відповідальний секретар

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Член редколегії — Анатолій Солонський.
Черговий редактор — Яків Гальченко.
Автори макета — Анатолій Мироничев, Євген Українець.
Випусковий — Олексій Бондаренко.
Оформлення — Володимир Кисельов.
Коректори: Тамара Баштанник, Наталія Власик, Людмила Морозова, Людмила Нєсена, Антоніна Сильверстова, Любов Станачич, Людмила Терещук.
Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Марія Солодюк.
Лінотипісти: Наталія Позняк, Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.
Тираж 155.000
Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.
Зам. 03101701.